

Dobri prevodi besedila bogatijo

Slovenščina predstavlja z zgolj dobrima dvema milijonoma obstoječih govorcev najmanjši člen slovanske jezikovne verige. V geografskem in informacijskem primežu mogočnih jezikovnih skupin se jim mora v težnji po pozicioniranju v svetu tako vseskozi podrežati in prilagajati. Najsi bodo to zgolj telefonski pogovori s tujimi partnerji, mednarodni dogodki, tuje radijske in televizijske oddaje ali novice, vseskozi se v proces komunikacije neposredno vključuje tudi prevajanje. Preklapljanja med germanskimi, romanskimi, slovanskimi in afroazijskimi jeziki. Toda uspešnosti prevajanja ne velja soditi le skozi prizmo premagovanja jezikovnih ovir. Prevajanje s seboj prinaša tudi množstvo različnih kultur ter njihovih zakonitosti. Razvejana jezikovna veriga tako od ponudnika prevajalskih storitev za zagotavljanje kakovosti ne zahteva zgolj odličnih prevodov. Prevajalci morajo uporabljati ustrezno strokovno terminologijo ter ne nazadnje poznati kulturne značilnosti okolja, v katerem se bo prevod uporabljal. O tem, kaj je za dober prevod potrebno, zakaj je v prevajalski proces treba vključevati t. i. naravne govorce ter kaj lahko dober prevod prinese naročniku, odgovarjajo vodje projektov v Prevajalski agenciji Julija.

01 Kako bi opisali vaše delo? Za kaj vse mora vodja prevajalskih projektov skrbeti?

SANDRA ZUPAN: Vodja projektov je oseba, ki prva vzpostavi stik z naročnikom, mu razloži proces prevajanja ter jamči za odličnost prevoda. Koordinira proces prevajanja ter skrbi, da so vse nejasnosti in vprašanja s strani naročnika, prevajalca ter morebitnega drugega člana v samem procesu prevajanja razrešena. Nemalokrat se namreč zgodi, da se prevajalci z namenom zagotovitve odličnosti in točnosti prevoda radi prepričajo v pravilno razumevanje izvirnika. Naloga vodje projekta v takšnih primerih je, da s pomočjo strokovnjaka in odgovori naročnika razreši morebitne nejasnosti. Skrbeti mora tudi za ustreznost in usklajenost besedila, še zlasti, ko gre za večje projekte, kjer sodeluje večje število prevajalcev. Vodja projekta je torej dolžan poskrbeti, da je prevod točen, skladen z izvirnikom, strokoven, razumljiv, prilagojen ciljni javnosti, predvsem pa kakovosten.

02 Kaj v vašem poklicu pomeni zaupanje?

SANDRA ZUPAN: Zaupanje je v našem poklicu izrednega pomena. V prevajalskem podjetju zaupanje predstavlja eno izmed temeljnih vrednot za zagotavljanje odličnosti in točnosti prevodov. Treba ga je vzpostaviti tako s prevajalci in lektorji kot tudi z naročnikom, saj je v nasprotnem primeru težko zagotoviti željeno kakovost, za katero se v Juliji vseskozi trudimo.

Sandra Zupan

Klara Vrtačnik

Eva Štupica

03 Kaj dober prevod loči od slabega?

SANDRA ZUPAN: Dejavnikov, ki dober prevod loči od slabega, je veliko. Začne se že s kakovostjo sestave izvirnika, saj je prevod na njem osnovan. Politika Julije je, da besedila ne spreminjamo, temveč ga želimo v največji meri približati pomenu izvirnika. Če naročnik izrazi željo po prilagoditvi besedila z namenom približanja prevoda ciljni javnosti, mu to, seveda, tudi omogočimo. Poleg izvirnika je eden od dejavnikov, ki vpliva na dober prevod, tudi pripravljenost prevajalca na sodelovanje ter njegova strokovnost pri prevajanju. Predvsem pa je prevod dober, kadar je besedilo terminološko in vsebinsko usklajeno. Z namenom zagotavljanja odličnosti prevedenih besedil, gredo v Juliji vsi prevodi skozi najmanj tri preglede, saj se le tako lahko prepričamo v ustreznost prevoda.

04 Zakaj je v prevajanje in lektoriranje treba vključevati t. i. naravne govorce?

KLARA VRTAČNIK: Večina prevajalcev se je enega od jezikov, v katerega oziroma iz katerega prevaja, priučila, zato je to njihov t. i. tuj jezik. Naravni govorce pa prihajajo iz držav, za katere je prevod namenjen.

Vidijo in občutijo posamezne detajle v besedilu, ki jih prevajalec ne more zmeraj razločiti. Odpravijo morebitne slovnične napake, prilagodijo slog glede na namen besedila, zamenjajo besedni red, besedne zveze, dodajo primernejše reke in rečenice, ki so znane le dotičnim prebivalcem, živčim v okolju, kateremu prevod je namenjen.

05 Kako ohranjate odličnost prevodov?

KLARA VRTAČNIK: Imamo širok nabor prevajalcev, zato lahko za določeno vrsto besedila izberemo najprimernejšega prevajalca. Poleg ustrezne prevajalske izobrazbe imajo naši prevajalci delovne izkušnje tudi na različnih drugih področjih, kjer se njihov mentalni slovar bogati z najrazličnejšimi termini. Prevajalci so namreč učinkovitejši, če prevajajo besedila z določenega področja, ki jim ni tuje. Za naročnike izbiramo prevajalce, ki poznajo filozofijo podjetja in zadevno področje, ter tako zagotovimo vrhunski prevod.

06 V kolikšni meri tehnologija pripomore h kakovosti prevoda in zakaj je človek pri prevajanju nenadomestljiv?

EVA ŠTUPICA: V preva-

jalskem svetu je t. i. računalniško podprto prevajanje nadvse učinkovito, saj lahko prevajalec s pomočjo prevajalskih orodij lažje in hitreje poskrbi za konsistentnost svojih prevodov. Ko pa govorimo o strojnih prevajalcih, ki delujejo na podlagi statistike prevedenih besedil v njihovi bazi, pa ti služijo zgolj za prevode preprostih besednih zvez in so za kakovostno prevajanje daljših besedil neučinkoviti. Tehnologija je lahko pri prevajanju v pomoč, ne more pa nadomestiti človeških možganov pri procesu prevajanja oz. nikakor ne more konkurirati kompleksnemu prevajalskemu procesu, ki ga zagotavlja mo v Juliji.

07 Katera so najpogostejša pričakovanja vaših naročnikov in kako jih zagotavljate?

EVA ŠTUPICA: Naročnikova pričakovanja navadno sestojijo iz zagotovljenega kakovostnega prevoda v dogovorjenem roku. Z naročnikom želimo vzpostaviti odnos, ki temelji na zaupanju, zato se v Juliji nadvse trudimo, da vse dane obljube in pričakovanja tudi izpolnimo. Pri tem upoštevamo naročnikove želje in nikdar ne pozabimo, komu je besedilo namenjeno ter kakšen je cilj besedila. V

ta namen zanj izberemo najprimernejšega prevajalca z dolgoletnimi izkušnjami na zadevnem področju, naročniku pa za vsa morebitna vprašanja ostanemo na voljo tudi po opravljenem prevodu.

08 Kakšne cilje imate pri prevajalskem podjetju Julija?

EVA ŠTUPICA: Naš cilj je naročnika pozicionirati tudi v tujini. Želimo mu zagotoviti kakovostne prevode, ki ga bodo v najboljši luči predstavili tujim partnerjem, želimo mu priskrbeti sodni prevod v najhitrejšem času, za naročnika želimo biti partner, na katerega se lahko zanese. Na trgu nastopamo s celovito jezikovno storitvijo, saj naročniku poleg prevajanja in lektoriranja nudimo tudi tolmačenje (konsekutivno ali simultano) in najem tolmaške opreme na konferencah. Številna podjetja namreč organizirajo mednarodne konference, na katerih govorce ali udeleženci ne govorijo ali ne razumejo slovensko, zato smo jim v Juliji s svojimi tolmači vedno na voljo. Poleg celovite storitve Julija deluje kot družbeno koristno podjetje, saj vsako leto prispevamo donacije različnim društvom za pomoč ljudem v stiski. ■